

Brusel 5. října 2023
(OR. en)

13867/23

ENER 531

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	5. října 2023
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2023) 572 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU hodnotící uplatňování nařízení (EU) 2017/1938

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2023) 572 final.

Příloha: COM(2023) 572 final

V Bruselu dne 5.10.2023
COM(2023) 572 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

hodnotící uplatňování nařízení (EU) 2017/1938

{SWD(2023) 323 final}

Zpráva o nařízení o bezpečnosti dodávek plynu (EU) 2017/1938

1. Úvod

Cílem nařízení (EU) 2017/1938 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek plynu (dále jen „**nařízení o bezpečnosti dodávek plynu**“) je prevence potenciálního narušení dodávek plynu a reakce na ně. Stanoví rámec pro připravenost EU na mimořádné situace a odolnost vůči narušení dodávek plynu.

Článek 17 nařízení o bezpečnosti dodávek plynu ukládá Komisi, aby na základě posouzení preventivních akčních plánů a plánů pro stav nouze členských států vypracovala závěry ohledně možných způsobů, jak zvýšit bezpečnost dodávek plynu na úrovni Unie, a aby do 1. září 2023 předložila Evropskému parlamentu a Radě **zprávu** o uplatňování tohoto nařízení a v nezbytných případech legislativní návrhy na změnu tohoto nařízení.

Za posledních šest let od přijetí nařízení o bezpečnosti dodávek plynu se situace v oblasti bezpečnosti dodávek plynu zásadně změnila, zejména v roce 2022 po ruské invazi na Ukrajinu – v reakci na to Evropská komise přijala **plán REPowerEU**¹, jehož cílem je úspora energie, urychlení přechodu na čistou energii a diverzifikace dodávek energie, aby EU co nejdříve zcela zmírnila svou závislost na ruském plynu.

V důsledku toho **byl dovoz ruského plynu do značné míry nahrazen** dodávkami od alternativních dodavatelů v podobě dodatečného dovozu plynovody od důvěryhodných partnerů, a především výrazným nárůstem dovozu LNG (50 mld. m³, tj. 73% meziroční nárůst v roce 2022). Zatímco před válkou tvořil ruský dovoz přibližně 50 % dovozu plynovody do EU, nyní je to méně než 10 %, což ukazuje na bezprecedentní změnu, kterou prošel plynárenský systém EU v uplynulém roce.

V rámci plánu REPowerEU přijala EU také **revidované nařízení (EU) 2023/435**, které členským státům umožňuje za přísných podmínek financovat ve svých kapitolách REPowerEU investice do plynárenské infrastruktury, jejichž cílem je diverzifikace od ruského plynu a zajištění okamžité bezpečnosti dodávek plynu.

Kromě plánu REPowerEU přijala EU řadu nařízení, jako je **nařízení o uskladňování plynu (EU) 2022/1032**, kterým se stanoví cíl naplnění zásobníků z 90 %, dočasné **nařízení o snížení poptávky (EU) 2022/1369** a jeho prodloužení (nařízení (EU) 2023/706), kterým se stanoví cíl snížení poptávky po plynu o 15 %, a dočasné **nařízení o solidaritě (EU) 2022/2576**, které mimo jiné poskytlo právní rámec pro společný nákup plynu a posílilo pravidla solidarity v případě nouze. Tato nařízení byla přijata za účelem zajištění bezpečnosti dodávek plynu a doplňují stávající nařízení o bezpečnosti dodávek plynu.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2022:230:FIN&qid=1653033742483>

Postupné ukončení dodávek ruského plynu do EU vyžaduje silný důraz na pokračující **diverzifikaci dodávek**. To bude znamenat **rostoucí význam LNG** a tím i větší závislost na světovém trhu s LNG v nadcházejících letech.

Kromě toho se v dlouhodobém horizontu očekává, že poptávka po plynu bude v jednotlivých odvětvích a členských státech klesat různým tempem, což by mohlo vést ke **změně profilu poptávky** v EU. Budoucí architektura bezpečnosti dodávek musí zohlednit a podpořit stávající úsilí o **dekarbonizaci** s pokračující elektrifikací a rostoucím významem **biomethanu** a **vodíku**. To vyžaduje integrovanou strategii pro budoucí vyřazení infrastruktury z provozu a změnu jejího využití, aby byla zajištěna řádná transformace, která zaručí bezpečnost dodávek zemního plynu, biomethanu a vodíku.

Architektura bezpečnosti dodávek v EU se proto bude muset i nadále přizpůsobovat změnám v nadcházejících letech a desetiletích.

Na základě přijetí této zprávy mají být splněny právní požadavky článku 17 nařízení o bezpečnosti dodávek plynu. Její načasování bylo mírně upraveno tak, aby odpovídala **probíhající práci v souvisejících oblastech** – zejména s ohledem na to, že článek 30 nařízení o solidaritě předpokládá, že Evropská komise provede do 1. října 2023 přezkum tohoto nařízení².

Kromě toho spolunormotvůrci v současné době projednávají několik ustanovení o bezpečnosti dodávek v rámci balíčku opatření pro **trh s vodíkem a dekarbonizovaným plynem**³.

2. Hodnocení plánů preventivních opatření a plánů pro stav nouze členských států Komisi

Článek 17 „nařízení o bezpečnosti dodávek plynu“ požaduje, aby Komise předložila zprávu založenou na svém posouzení aktualizovaných plánů preventivních opatření a plánů pro stav nouze.

V roce 2019 členské státy předložily Komisi své plány preventivních opatření a plány pro stav nouze, načež Komise plány posoudila a vydala řadu stanovisek⁴ s konkrétními doporučeními a body, v nichž by měly být plány vylepšeny. Stejný proces by měl proběhnout i v roce 2023, a to z důvodu pravidelné čtyřleté aktualizace plánů vyžadované čl. 9 odst. 11 a čl. 10 odst. 2 nařízení o bezpečnosti dodávek plynu, přičemž členské státy musely předložit aktualizované plány do března

² Kapitola IV nařízení o solidaritě se týká dočasných opatření použitelných v případě stavu nouze v oblasti plynu. Doplnuje nařízení o bezpečnosti dodávek plynu.

³https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/market-legislation/hydrogen-and-decarbonised-gas-market-package_cs Další podrobnosti naleznete v oddíle 3.7

⁴ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/commissions-opinions-preventive-action-plans-and-emergency-plans_en

2023. V době vypracovávání zprávy však Komise obdržela oba plány pouze od sedmi členských států, a to většinou až v červnu nebo červenci 2023⁵. V důsledku toho bude posouzení Komise vycházet z plánů preventivních opatření a plánů pro stav nouze předložených v roce 2019, jakož i ze zkušeností získaných v minulém roce (posledních letech); také vzhledem k tomu, že aktualizované plány z velké části chyběly, zaslala Komise členům Koordinační skupiny pro otázky plynu dotazník, prostřednictvím kterého s nimi konzultovala ustanovení nařízení o bezpečnosti dodávek plynu.

Podrobnější vysvětlení kontextu a podstaty ustanovení, jakož i další podrobnosti o přezkumu ustanovení nařízení o bezpečnosti dodávek plynu Komisí, jsou k dispozici v pracovním dokumentu útvarů Komise SWD(2023)323.

3. Přezkum nařízení o bezpečnosti dodávek plynu a možných způsobů, jak zvýšit bezpečnost dodávek plynu, a poučení z plynové krize

3.1 Koordinační skupina pro otázky plynu

Koordinační skupina pro otázky plynu (dále jen „skupina GCG“) má svůj právní základ v článku 4 nařízení o bezpečnosti dodávek plynu, který stanoví, že skupině GCG předsedá Komise a skládá se ze zástupců členských států, Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů, Evropské sítě provozovatelů plynárenských přepravních soustav (ENTSOG) a subjektů zastupujících odvětví a zákazníky. Komise může po konzultaci s členskými státy rozhodnout o složení skupiny GCG tak, aby byla zaručena její plná reprezentativnost.

V roce 2022 byla skupina GCG svolána 24krát, což je rekordní počet. Projednávala zejména nejnovější vývoj v oblasti bezpečnosti dodávek plynu v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu a následným přerušováním dodávek plynu. Kromě toho byla zprostředkována výměna informací o osvědčených postupech v oblasti vnitrostátních preventivních a mimořádných opatření, jakož i o dalších krocích týkajících se celoevropských opatření ke zvýšení připravenosti, což hrálo klíčovou roli při informování Komise a následném předložení nových legislativních návrhů.

Zástupci skupiny GCG ve svých odpovědích na dotazník, který Komise rozeslala v květnu 2023, uvedli, že si cení fungování skupiny, přičemž zejména **vyzdvihli její přizpůsobivý a flexibilní formát**.

Kromě toho Komise rozšířila **pozvánky třetím zemím ad hoc** na zasedání skupiny GCG za účelem výměny názorů na bezpečnost dodávek plynu. Několik členských států vyjádřilo kladné stanovisko k tomu, aby byly dodavatelské nebo tranzitní země nadále zvány častěji.

⁵ Členským státům, v nichž chybí plány preventivních opatření, plány pro stav nouze a posouzení rizik, byly začátkem června 2023 rozeslány projekty EU Pilot. Další podrobnosti viz oddíly 3.4.1 a 3.5 příloženého pracovního dokumentu útvarů Komise.

3.2 Standard pro infrastrukturu

Článek 5 nařízení o bezpečnosti dodávek zemního plynu stanoví, že členské státy zajistí, aby v případě narušení jediné největší infrastruktury (N-1) bylo možné uspokojit celkovou poptávku po plynu v den výjimečně vysoké poptávky po plynu. To zahrnuje povinnost umožnit trvalou fyzickou obousměrnou kapacitu na propojovacích vedeních mezi členskými státy, pokud není udělena výjimka.

Respondenti dotazníku zasláného skupině GCG uvedli, že standard pro infrastrukturu je dobrým podnětem k tomu, aby byly k dispozici odpovídající kapacity infrastruktury, zejména pro **usnadnění zpětných toků ze západu na východ**, které byly zaznamenány v roce 2022 po ruské invazi na Ukrajinu. Jiní zdůraznili potřebu doplnit tento přístup založený na infrastruktuře větším zaměřením na stranu nabídky, např. prostřednictvím doplňkových standardů pro diverzifikaci. Lze zvážit další ustanovení, aby se předešlo budoucí zranitelnosti kvůli jedinému dodavateli. Toho by bylo možné dosáhnout prostřednictvím další **výměny informací** podle článku 14 nebo dalšího **standardu S-1**, přičemž by bylo třeba vyvážit přínosy v oblasti bezpečnosti s potenciálními náklady nebo neefektivnostmi.

Respondenti v dotazníku uvedli, že přísnější standardy sice mohou přispět ke zvýšení bezpečnosti dodávek, ale primárním zájmem by mělo být **vyhnout se vzniku uvízlých aktiv**.

3.3 Standard pro dodávky a chránění zákazníci

Článek 6 nařízení o bezpečnosti dodávek plynu stanoví **standard pro dodávky**, podle něhož členské státy uloží plynárenským podnikům přijmout opatření pro zajištění dodávek plynu chráněným zákazníkům za předem stanovených okolností.

Mezi chráněné zákazníky ve smyslu čl. 2 odst. 5 patří domácnosti. Členské státy navíc mohou za určitých podmínek mezi ně zahrnout 1) malé a střední podniky, 2) klíčové sociální služby a 3) dálkové vytápění. Během energetické krize v roce 2022 však nabylo na významu dobrovolné snižování poptávky ve všech odvětvích. Nařízení o solidaritě proto zavedlo možnost, aby členské státy přijaly opatření na snížení zbytné spotřeby u chráněných zákazníků.

Mnoho členských států uvedlo, že se při provádění standardu pro dodávky nesetkávají s většími problémy. Pokud jde o chráněné zákazníky, některé členské státy poukázaly na obtíže s odhadem poptávky chráněných zákazníků. Někteří respondenti považovali za užitečnou **další harmonizaci definice chráněných zákazníků** na úrovni EU, ačkoli je třeba zohlednit vnitrostátní specifika.

Několik respondentů uvedlo, že **omezení zbytné spotřeby** u chráněných zákazníků (v současné době předpokládané v nařízení o solidaritě) by mělo být trvalé, neboť poskytuje dodatečnou flexibilitu v rámci dosažení cílů v oblasti bezpečnosti dodávek.

Vzhledem k tomu, že poptávka domácností po plynu může být v některých členských státech ukončena dříve než v jiných odvětvích, může být v budoucnu nutné upravit definici chráněných zákazníků, aby se přizpůsobila měnícímu se profilu poptávky a zároveň zajistila uspokojení potřeb domácností, zejména pokud jde o spotřebu plynu u zranitelných spotřebitelů.

3.4 Posouzení rizik a regionální rizikové skupiny

Aby bylo možné připravit se na možná rizika pro bezpečnost dodávek, zavádí nařízení o bezpečnosti dodávek plynu architekturu pro posuzování rizik a regionální rizikové skupiny stanovené v článku 7 a přílohách I, IV a V nařízení.

Tato architektura začíná simulací narušení dodávek plynu a infrastruktury pro celou Unii, kterou uskuteční Evropská síť provozovatelů plynárenských přepravních soustav, a poté členské státy provedou vnitrostátní posouzení rizik a společné posouzení rizik v rámci příslušných regionálních rizikových skupin odpovídajících hlavním zásobovacím koridorům.

První společné a vnitrostátní posouzení rizik bylo provedeno v roce 2018 a mělo by být aktualizováno každé čtyři roky. Vzhledem k výzvám, kterým čelily některé členské státy během energetické krize v roce 2022, tyto státy uvedly, že jim **chybí administrativní kapacita** pro vedení rizikových skupin nebo včasné posouzení rizik.

Přesto jsou tato posouzení rizik a související plány preventivních opatření a plány pro stav nouze nesmírně důležité pro rizikovou připravenost EU na příští zimu a následující roky.

Komise původně řízení o nesplnění povinnosti nevedla kvůli mimořádné krizi v roce 2022. Vzhledem k nedostatečnému pokroku a důležitosti přípravy na zimu 2023–24 se však Komise rozhodla spustit v polovině června 2023 26 projektů EU Pilot, aby zajistila, že členské státy připraví a oznámí posouzení rizik a příslušné plány preventivních opatření a plány pro stav nouze.

Na základě zkušeností s aktualizací posouzení rizik a fungováním rizikových skupin, jakož i na základě zpětné vazby od členů skupiny GCG vyvstala řada otázek, které přesahovaly nedostatečnou administrativní kapacitu v členských státech:

- **Zdá se, že** současný regionální přístup k **rizikovým skupinám již není vhodný pro daný účel** vzhledem ke změně geopolitické situace, rostoucímu významu LNG a menší úloze některých koridorů pro zásobování plynovody.
- Určitý počet respondentů **navrhuje přístup v rámci celé EU**, případně s regionálními analýzami citlivosti, s posílenou úlohou Společného výzkumného střediska Komise.

3.5 Plány preventivních opatření a plány pro stav nouze

Plány preventivních opatření mají za cíl předcházet vzniku krizí a vycházejí z vnitrostátních a společných posouzení rizik, zatímco plány pro stav nouze uvádějí postupy, odpovědnosti a opatření, která je třeba přijmout během krize.

Kromě prvků uvedených v oddíle 2 se Komise domnívá, že je třeba dále zvážit následující body, které nařízení o bezpečnosti dodávek plynu v současné době nevyžaduje:

- Pokrok dosažený při **postupném ukončování dodávek ruského plynu** a popis a prognóza **diverzifikace** jako součást popisu vnitrostátní plynárenské soustavy. Alternativně by to mohly usnadnit posílené výměny informací na základě článku 14.

- Odhad **měníciho se rozpisu spotřeby plynu**.
- Kromě úlohy domácí výroby (včetně biomethanu) by se mělo dále uvažovat o tom, zda by měly být zahrnuty vnitrostátní **vodíkové strategie**. To má zvláštní význam, pokud to ovlivňuje bezpečnost dodávek plynu nebo nahrazení poptávky po plynu v souvislosti s rozvojem bezpečného evropského trhu s vodíkem.

Ačkoli lze plány pro stav nouze obdržené od vstupu nařízení v platnost obecně vylepšit v souladu s doporučeními uvedenými ve stanoviscích Komise, zkouška solidarity (cvičení „na sucho“), kterou společně provedly Komise, členské státy a síť ENTSOG v prosinci 2022, potvrdila důležitou úlohu plánů pro stav nouze při zajištění rychlé a účinné reakce na mimořádnou situaci. Členské státy potvrdily, že je nezbytné, aby Komise kontrolovala, zda plány pro stav nouze neobsahují opatření, která by mohla mít přeshraniční dopady, jako například opatření omezující přeshraniční toky nebo kapacity.

Jak je podrobněji popsáno v příloženém pracovním dokumentu útvarů Komise SWD(2023)323, nejdůležitějšími body chybějícími v plánech preventivních opatření byly:

- 1) údaje o konzultaci se zúčastněnými stranami;
- 2) informace o (prosazování) standardu pro dodávky a nedostatek informací o standardu pro infrastrukturu;
- 3) nepřesné informace o (v rámci solidarity) chráněných zákaznících;
- 4) údaje o regionálních a vnitrostátních plynárenských soustavách;
- 5) nedostatečné posouzení dopadu preventivních opatření na hospodářství, vnitřní trh, spotřebitele a životní prostředí.

U plánů pro stav nouze pak byla hlavním problémem neúplná regionální kapitola, včetně chybějících dohod o solidaritě, a nedostatečná kvantifikace dopadu opatření. Komise se domnívá, že členské státy by měly uvedené body zlepšit, jak již bylo zdůrazněno ve stanoviscích vydaných v roce 2019.

3.6 Odpovědnosti v různých krizových úrovních

Jedním ze základních ustanovení nařízení o bezpečnosti dodávek plynu je stanovení různých vnitrostátních a celounijních krizových úrovní v článku 11, který vymezuje tyto tři vnitrostátní krizové úrovně: 1) včasné varování, 2) výstraha a 3) stav nouze.

Kromě toho může Komise vyhlásit stav nouze na regionální úrovni nebo na úrovni celé EU, během něhož je odpovědná za koordinaci. Nařízení (EU) 2022/1369 o snížení poptávky rovněž dočasně zavedlo výstrahu na úrovni EU.

Během energetické krize v roce 2022, a zejména během cvičení solidarity „na sucho“, které se konalo v prosinci 2022, bylo shledáno, že by měla být úroveň výstrahy na úrovni EU blíže definována a že kritéria pro to, kdy by měl být vyhlášen regionální a kdy celounijní stav nouze, jsou nejasná. Některé členské státy poskytly prostřednictvím dotazníku předloženého skupině

GCG zpětnou vazbu, a sice že vytvoření plánu EU pro stav nouze může být užitečné, zejména pro vyjasnění úloh a odpovědností různých institucí EU a vnitrostátních orgánů v případě stavu nouze.

Nařízení (EU) 2022/1369 o snížení poptávky v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu rovněž stanovilo výstrahu na úrovni EU, která by členské státy zavázala k povinnému snížení poptávky po plynu o 15 %. Vzhledem k tomu, že platnost tohoto nařízení skončí na konci března 2024, mělo by se zvážit, zda je **výstraha na úrovni EU dlouhodobě užitečná**. Skupina GCG poskytla prostřednictvím dotazníku zpětnou vazbu, z níž vyplývá, že je otevřená zachování tohoto mechanismu, avšak v závislosti na opatřeních, která by způsobil. Někteří respondenti uvedli, že jak spuštění, tak následná opatření mohou souviset s naplněním zásobníků. Jiní zmínili, že opatření spojená s výstrahou na úrovni EU by měla být, podobně jako v roce 2022, procentuálním snížením poptávky, přičemž procentuální podíl by měl být přizpůsoben dané krizi.

Ačkoli čl. 12 odst. 5 písm. a) nařízení o bezpečnosti dodávek plynu stanoví, že členské státy nemohou nepřiměřeně omezovat přeshraniční toky plynu, dokončení postupu, který by následoval uprostřed krize, však může trvat až týden. Článek 25 nařízení o solidaritě proto zavedl dodatečné **záruky pro zajištění přeshraničních toků** a umožnil Komisi uložit dotyčným členským státům, aby s okamžitou platností změnil svá opatření. Většina respondentů v dotazníku zaslání skupině GCG považuje záruky pro přeshraniční toky za užitečné i po skončení platnosti dočasného nařízení (EU) 2022/2576, a to buď z důvodu, že oceňují nová ustanovení článku 25, nebo, že se domnívají, že ustanovení čl. 12 odst. 5 by již měla být dodržována po celou dobu.

3.7 Solidarita

Článek 13 nařízení o bezpečnosti dodávek plynu stanoví požadavky mechanismu solidarity, který představuje krajní možnost v případě vážného stavu nouze v oblasti plynu, kdy je ohrožena poptávka „zákazníků chráněných v rámci solidarity“ a kdy trh již není schopný dodávat potřebné objemy.

Podle čl. 13 odst. 10 musí členské státy do 1. prosince 2018 přijmout dvoustranné dohody o solidaritě, které zahrnují technická, právní a finanční ujednání pro zajištění fungování solidarity v praxi. Tyto dohody o solidaritě uvádějí solidaritu do praxe, ale jejich neexistence nemění právní povinnost. Pro usnadnění uzavírání dvoustranných dohod o solidaritě vydala Komise doporučení (EU) 2018/177, v němž uvedla doporučení týkající se technických, právních a finančních prvků, které by měly být zahrnuty do dvoustranných dohod o solidaritě.

V době vypracovávání zprávy bylo podepsáno pouze 8 ze 40 dohod o solidaritě, a to mezi Rakouskem a Německem, Dánskem a Německem, Estonskem a Lotyšskem, Lotyšskem a Litvou, Itálií a Slovinskem, Estonskem a Finskem, Dánskem a Švédskem a Slovinskem a Chorvatskem.

Jak uvedlo několik členských států, příčinou nedostatečného pokroku je technická složitost, nedostatek odborníků přidělených vnitrostátními správními orgány a politické obtíže při dosahování dohody, zejména pokud jde o finanční kompenzace.

Vzhledem k nedostatečnému pokroku zaslala v květnu 2020 Komise 25 členským státům výzvu kvůli nedodržování ustanovení o solidaritě. Komise organizuje setkání s členskými státy týkající se otázky nesplnění povinnosti, na nichž se projednávají porušení povinnosti v oblasti solidarity.

Kromě toho Komise nabídla podporu k usnadnění diskusí mezi zúčastněnými členskými státy za účelem překonání stávajících obtíží.

Legislativní vývoj

Aby se zajistila účinnost a funkčnost dohod o solidaritě a pokryl nedostatek dvoustranných dohod, navrhla Komise v prosinci 2021 změnu nařízení o bezpečnosti dodávek plynu prostřednictvím **balíčku pro trhy s vodíkem a dekarbonizovaným plynem** za účelem zavedení společných pravidel solidarity použitelných v případě neexistence dvoustranných dohod.

Vzhledem k tomu, že interinstitucionální jednání o tomto balíčku se během krize v roce 2022 neblížilo svému závěru, přijali ministři EU dne 19. prosince 2022 mimořádné **nařízení o solidaritě**, kterým se stanoví výchozí pravidla solidarity použitelná v případě neexistence dvoustranných dohod s omezením maximální výše kompenzace, která má být vyplacena z důvodu solidarity. Nařízení o solidaritě rovněž dočasně rozšířilo ochranu v rámci solidarity na kritické objemy plynu pro bezpečnost dodávek elektřiny a dočasně rozšířilo solidární povinnost na členské státy se zařízeními LNG.

Nařízení o solidaritě bylo přijato podle článku 122 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), jedná se tedy o dočasné mimořádné opatření, jehož platnost skončí na konci roku 2023. Pokud by balíček pro trhy s vodíkem a dekarbonizovaným plynem nebyl přijat před uvedeným datem, situace v tomto ohledu se vrátí k situaci před krizí, jak je popsáno výše.

Zkouška solidarity (cvičení na sucho)

Za účelem vyzkoušení ustanovení o solidaritě uvedená v nařízení o bezpečnosti dodávek plynu a nařízení o solidaritě provedla Komise v prosinci 2022 s členskými státy a sítí ENTSOG cvičení „na sucho“.

Bylo zjištěno několik bodů, u nichž je třeba provést následná opatření:

- Většina účastníků se shodla na tom, že LNG může v krizových situacích poskytnout dodatečnou flexibilitu. Solidarita v oblasti LNG by však vyžadovala tržní mechanismy a zásah příslušného orgánu, pokud budou vyčerpána všechna tržní opatření, což by mělo být dále vyjasněno.
- Bylo zjištěno, že neexistuje žádný právní základ pro žádost o solidaritu prostřednictvím plynovodu do sousedního členského státu, který není přímo připojen.
- V případě, že členský stát obdrží dvě žádosti o solidaritu, byl postup považován za nejasný.
- Účastníci vyjádřili přání, aby pro solidaritu poskytovanou prostřednictvím plynovodů platila lhůta 24 hodin, zatímco pro solidaritu prostřednictvím zkapalněného zemního plynu by mohlo zůstat relevantních 72 hodin.

Další podrobnosti o zkoušce solidarity jsou k dispozici v dokumentu SWD(2023)323.

4. Závěr

Bezpečnost dodávek plynu v Evropě se od loňského roku zlepšila díky úspěšnému provádění dodatečných opatření ze strany EU a jejích členských států ve všech klíčových oblastech energetické politiky. Vzhledem k tomu, že Rusko využívá energii jako politickou a ekonomickou zbraň, **jednala EU v duchu solidarity společně** s cílem **snížit svou závislost na ruských fosilních palivech** a zároveň i nadále **řešit klimatickou krizi** a urychlit své úsilí o **zvýšení odolnosti kritické infrastruktury** a kritických subjektů EU. Výrazně se urychlilo **rozšiřování a zavádění energie z obnovitelných zdrojů po Evropě**. EU posílila vazby s mezinárodními partnery s cílem **diverzifikovat dodávky energie** a přijala koordinovaná opatření ke zvýšení připravenosti, mimo jiné opatřeními týkajícími se skladování plynu nebo snižování poptávky.

Nicméně **stále existují rizika** pro bezpečnost dodávek plynu do Unie, jako je například úplné zastavení dovozu z Ruska, havárie infrastruktury, nepříznivé povětrnostní podmínky, rostoucí poptávka po plynu v Evropě nebo nedostatečné dodávky LNG.

Kromě toho energetický systém prochází **transformací směrem k dekarbonizaci** prostřednictvím rostoucího začleňování plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu a rozšiřující se elektrifikace. Tato transformace energetického systému zvyšuje bezpečnost dodávek plynu tím, že snižuje závislost EU na fosilních palivech, zejména na zemním plynu. **Budoucí architektura bezpečnosti dodávek plynu bude muset být přizpůsobena tak, aby zahrnovala plyn z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkový plyn, včetně biomethanu a vodíku, jakož i další elektrifikaci a odvětvovou integraci energetického systému.**

Nový rámec by měl vycházet z **balíčku pro trhy s vodíkem a dekarbonizovaným plynem a podporovat jej**, jakmile bude přijat. Rostoucí rozvoj plynu z obnovitelných zdrojů a nízkouhlíkového plynu, včetně biomethanu a vodíku, jakož i sílí elektrifikace energetického systému, jsou podstatnými prvky, které bude třeba v budoucnu zohlednit při případném vypracování právního rámce pro bezpečnost a dodávky, aby byla zajištěna bezpečnost dodávek plynu a podpořeny cíle EU v oblasti dekarbonizace.

Tato zpráva poukazuje na řadu možných zlepšení architektury EU pro bezpečnost dodávek plynu. V souladu s článkem 17 nařízení o bezpečnosti dodávek plynu je tato zpráva zejména základem pro další úvahy s ohledem na možný budoucí návrh Komise na změnu tohoto nařízení.